

“HET MOEST LEUK TOEVEN ZIJN IN SOEST”

100 jaar VVV Soest Vooruit - Een Impressie

VAN ZOYS TOT SOEST

THEMANUMMER VAN DE
“HISTORISCHE VERENIGING SOEST”

voorjaar 2006

door: Wim de Kam en Hans Kruiswijk

the 1990s, the number of people in the UK who are aged 65 and over has increased from 10.5 million to 13.5 million, and the number of people aged 75 and over has increased from 4.5 million to 6.5 million (Office for National Statistics 2000).

There is a growing awareness of the need to address the needs of older people, and the need to ensure that the health care system is able to meet the needs of older people. The Department of Health (2000) has set out a strategy for the health care system to meet the needs of older people, and the Health Service Research Unit (2000) has set out a research agenda for the health care system to meet the needs of older people.

The Health Service Research Unit (2000) has identified a number of key areas for research, and the Department of Health (2000) has identified a number of key areas for research. The Health Service Research Unit (2000) has identified a number of key areas for research, and the Department of Health (2000) has identified a number of key areas for research.

The Health Service Research Unit (2000) has identified a number of key areas for research, and the Department of Health (2000) has identified a number of key areas for research. The Health Service Research Unit (2000) has identified a number of key areas for research, and the Department of Health (2000) has identified a number of key areas for research.

The Health Service Research Unit (2000) has identified a number of key areas for research, and the Department of Health (2000) has identified a number of key areas for research. The Health Service Research Unit (2000) has identified a number of key areas for research, and the Department of Health (2000) has identified a number of key areas for research.

The Health Service Research Unit (2000) has identified a number of key areas for research, and the Department of Health (2000) has identified a number of key areas for research. The Health Service Research Unit (2000) has identified a number of key areas for research, and the Department of Health (2000) has identified a number of key areas for research.

The Health Service Research Unit (2000) has identified a number of key areas for research, and the Department of Health (2000) has identified a number of key areas for research. The Health Service Research Unit (2000) has identified a number of key areas for research, and the Department of Health (2000) has identified a number of key areas for research.

The Health Service Research Unit (2000) has identified a number of key areas for research, and the Department of Health (2000) has identified a number of key areas for research. The Health Service Research Unit (2000) has identified a number of key areas for research, and the Department of Health (2000) has identified a number of key areas for research.

Inleiding

Honderd jaar geleden, om precies te zijn op 1 mei 1906, werd de Soester Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer met de ambitieuze naam "Soest Vooruit" opgericht. De vereniging stelde zich ten doel de aantrekkelijkheden van Soest breed onder de aandacht te brengen in de hoop dat velen hun vakantie en vrije tijd in ons dorp zouden doorbrengen.

Er werden gidsen uitgegeven met beschrijvingen van al het moois van Soest, pensions prezen zich aan en middenstanders adverteerden om klanten binnen te halen. Het waren niet alleen vakantie-gangers en rustzoekers die onderkomen zochten. In een tijd dat de mobiliteit vele malen geringer was dan tegenwoordig, was er grote behoefte aan pensions. Handelsreizigers, zakenlieden en marskramers huurden eveneens kamers in de beschikbare accommodaties bij particulieren. De huisjes van "Zomers Buiten" waren een veel bezochte verblijfplaats voor personeel van de Amsterdamse Tram en de bleekneusjes werden opgevangen in het koloniehuis "Trein 8.28". De VVV spande zich in om in het diverse en grote aanbod aan pensions enige coördinatie en samenhang te brengen.

Daarnaast organiseerde "Soest Vooruit" in de loop der jaren diverse activiteiten en was ze betrokken bij festiviteiten.

Bij de viering van het eeuwfeest dat van 1 mei tot eind 2006 plaatsvindt en georganiseerd wordt door de "Stichting 100 Jaar VVV" mag een terugblik natuurlijk niet ontbreken.

Om die reden hebben wij het voorliggende themanummer van ons blad "Van Zoys tot Soest" geheel gewijd aan 100 jaar VVV.

Uit het vele materiaal van het (incomplete) archief hebben wij geput om een impressie samen te stellen van de historie van de Soester Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer, die als zodanig één van de oudste van ons land is.

Deze publicatie beoogt niet een volledig overzicht te geven van een eeuw VVV; wel hebben we geprobeerd een afwisselend beeld te schetsen van wat er in tien decennia door vele vrijwilligers is ondernomen om Soest op de kaart te zetten.

De samenstellers

Wim de Kam

Hans Kruiswijk

mei 2006

Inhoudsopgave

03	Inleiding
05	Voorwoord
07	Uit de gids van 1922
08	Soesterbergs Bloei: meer dan een V.V.V.
10	1929
12	Pension 'Vredenhof'
14	Oud 'Hollansche' ijspret
17	Pensioens: toen en nu
21	Piet Ekel: "Het moest leuk toeven zijn in Soest"
23	De jaren vijftig
26	Goodwill
27	Attracties voor 'den vreemdeling'
31	Gouden jubileum
32	Van alles wat
35	Bestuurlijke trekkers en duwers
38	Onderdak
41	VVV anno 2006
42	Bronnen
43	Colofon

Voorwoord

In 2006 bestaat de lokale VVV honderd jaar. Hiermee is de VVV in Soest/Soesterberg één van de oudste VVV kantoren van Nederland. Een jubileum om bij stil te staan of liever gezegd om bij in beweging te komen. De VVV heeft in haar geschiedenis een reeks van initiatieven genomen om Soest aantrekkelijk te laten zijn voor de recreant. Een team van acht vrijwilligers heeft nu de uitdaging van het VVV-bestuur aangenomen om een aantal activiteiten voor zowel de inwoners van de gemeente Soest/Soesterberg als voor de Soest bezoekende recreanten te ontwikkelen. Dit 100-jarig bestaan is niet alleen een jubileum om met elkaar te vieren maar ook een jubileum om de geschiedenis van de VVV Soest/Soesterberg breed bekend te maken door deze vast te leggen in een publicatie. Dan rijst al gauw de vraag wie neemt deze uitdaging aan. De Historische Vereniging Soest, die ervaring heeft in het schrijven van themanummers, werd door het bestuur van de stichting 100 jaar VVV Soest gevraagd dit op zich te nemen. Het resultaat van deze vraag ligt voor u. U zult begrijpen dat het ondoenlijk was om de gehele geschiedenis van 100 jaar VVV Soest aan het papier toe te vertrouwen. Dit themanummer geeft u, met grote sprongen in de tijd, een goed beeld van 100 jaar VVV in Soest.

Het bestuur en ik mag hier ook zeker spreken namens het bestuur van de VVV Soest/Soesterberg zijn de Historische Vereniging Soest zeer erkentelijk dat ze deze impressie van de historie van de 100 jarige hebben willen samenstellen.

De Historische Vereniging Soest en de stichting 100 jaar VVV Soest bieden dit themanummer dan ook graag als verjaardagscadeau aan het VVV Soest/Soesterberg aan.

De samenstellers van dit themanummer bedank ik voor het vele werk dat zij hebben verricht om de geschiedenis van de VVV-Soest/Soesterberg aan het papier toe te vertrouwen.

U als lezer wens ik veel leesplezier toe.

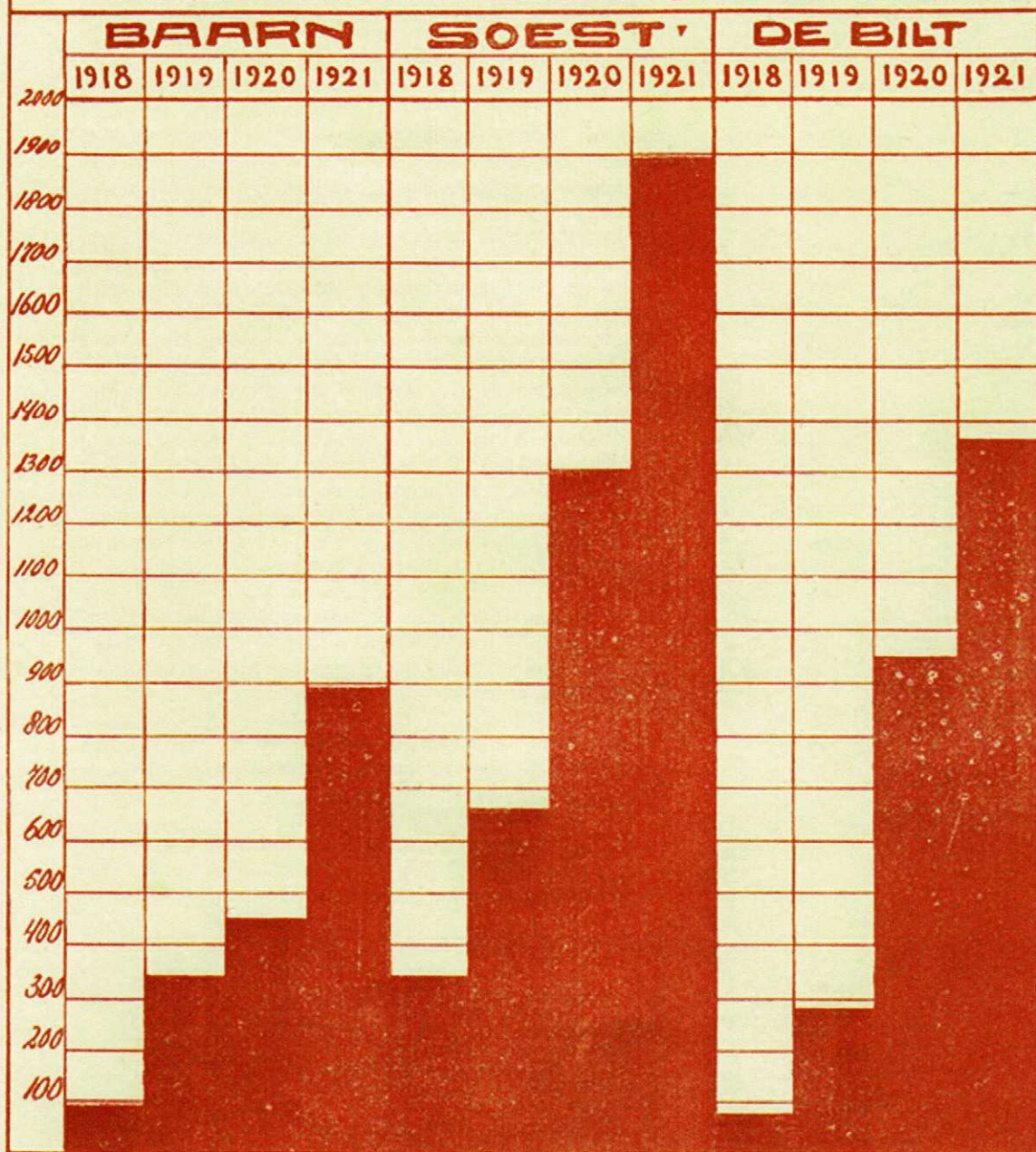

Namens het bestuur van de stichting
100 jaar VVV Soest

C.J. Vos
Voorzitter

GRAPHISCHE VOORSTELLING — TOENAME BEVOLKING. —

Aantal inwoners op 1 Januari 1918: Baarn 10051, Soest 6794, De Bilt 5225.

„Ons Boekenhuis” - Modern Drukwerk

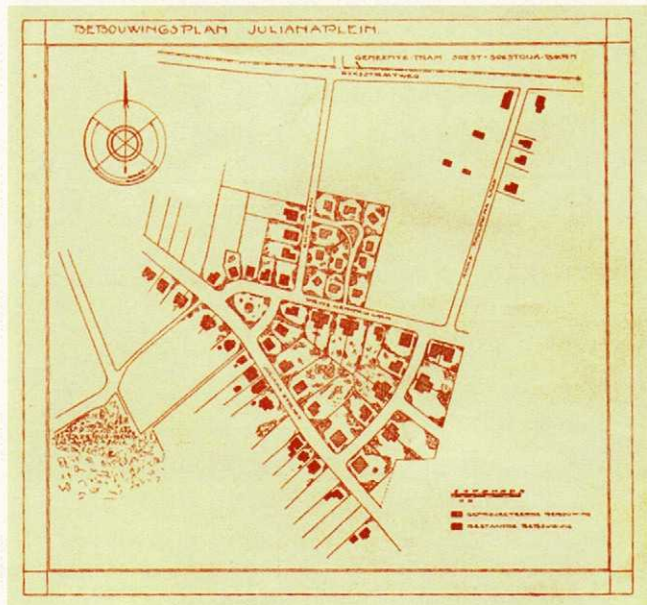

Uit de gids van 1922

In 1922 bracht Het Bestuur der Vereeniging tot bevordering van het Vreemdelingen Verkeer "Soest Vooruit" een geïllustreerde gids met wandelkaart uit voor Soestdijk, Soest en Soesterberg. Ter inleiding schrijft het bestuur: *'In woord en beeld hebben wij getracht belangstelling te wekken voor de mooie natuur met hare schoone bosschen, hare groenende weiden en afwisselende heide en korenvelden. Door te wijzen op de Spoorverbindingen, de verkeersmiddelen en andere zaken van algemeen belang moge het duidelijk worden, dat de gemeente Soest bij uitstek geschikt is voor vestiging.'*

Soest was in die tijd voor wat betreft inwonersaantal de vijfde gemeente van de provincie Utrecht. Op 1 januari 1918 telde het dorp 6794 inwoners.

In de gids wordt de lezer meegenomen op een wandeling door Soest. Daarnaast is het boekwerkje een gemeentegids, waarin allerlei informatie over het dorp wordt gegeven. Aan de orde komen onderwerpen zoals het kerkelijk leven, het onderwijs, kunst, het rosarium, de belastingen, bezienswaardigheden en een betoog over de gemeentelijke grondpolitiek. Er zijn zelfs luchtfoto's en schetsen van bebouwingsplannen opgenomen in de gids. Over de energievoorziening schrijven de samenstellers: "Bij het gemeentebestuur zijn ernstige plannen in bewerking ter bekoming van gas in de gemeente". De verzuiling wordt zichtbaar in de vele bonden en verenigingen die Soest telt in het eerste kwart van de twintigste eeuw. Voor "Soest Vooruit" is de onvolprezen schoonheid van Soest een bron van eindeloze aanprijzingen: *'De ligging van Soest leent zich in het bijzonder tot het maken van schitterende rijtoeren, wandeltochtjes en rijwieltochten, zoowel door de groote verscheidenheid in bodemgesteldheid, waardoor het natuurschoon velerlei afwisseling biedt, als door de ligging op de grens van het Gooi en nabij de Geldersche Vallei en de Veluwe.'*

Bouwplan Julianalaan

Afbeelding links: 'Graphische voorstelling toename bevolking'

Omslag Soesterberg's Bloei, 1939

Uit de advertentiën:

"Neemt bij Uw bezoek aan ons mooi vliegdorp een doosje Soesterbergse vliegtuigjes mee" Banketbakkerij C. Top, 1950

Soesterbergs Bloei: meer dan een V.V.V.

In 1939 bracht de V.V.V. "Soesterbergs Bloei" een eigen gids uit waarin wordt verwoord dat zij het tot haar taak rekent op te komen voor de belangen van de inwoners van Soesterberg. "Soesterbergs Bloei" is niet alleen een vereniging voor vreemdelingenverkeer. Belangenbehartiging van de Soesterbergers is volgens het bestuur hard nodig gezien de afgezonderde ligging van het dorp ten opzichte van het centrum van de gemeente Soest. Bijna iedere inwoner wordt geacht lid te zijn van de vereniging, waarvan de minimum contributie is

bepaald op fl 1.- per jaar. Dit met het oog hierop dat het voor niemand 'van welken rang of stand' bezwaarlijk zou zijn om lid te worden.

De inzet van het bestuur van "Soesterbergs Bloei" blijkt vruchten af te werpen. Regelmatig wordt er voeling gehouden met het Gemeentebestuur teneinde verbetering van verschillende Soesterbergse zaken te bewerkstelligen. En dat lukt getuige de volgende passage uit het gidsje: "Wij kunnen verzekeren dat het ons vele malen gelukt is flinke successen te boeken. Door het optreden van onze Vereniging zijn de kiezers van Soesterberg gaan inzien dat het noodig was, dat ook Soesterbergers in de raad zitting hadden. Zij hebben door middel van hunne Kiesverenigingen bij de laatste verkiezingen twee Soesterbergers in den Raad gekregen. Wij kunnen er nu eens te meer op vertrouwen dat Soesterberg niet meer, zoals voorheen, als stiefkind zal worden behandeld".

De enkeling die geen lid is van "Soesterbergs Bloei" zal zich na het lezen van deze vertrouwenwekkende zinnen ongetwijfeld spoorwegs begeven hebben naar het Verkeershuis aan de Rademakerstraat om zich aan te melden als lid.

Gezondste

Soesterberg, in het centrum van ons land, is, zo benadrukken de samenstellers van de gids gelegen aan één van de mooiste wegen, namelijk 'den rijksweg Utrecht-Amersfoort'. Het dorp is overbekend door zijn militaire Vliegkamp. Het vliegen is de grote trekpleister; velen kwamen terug en vestigden zich in de fraaie omgeving. Wat daar de oorzaak van is weten ze bij "Soesterbergs Bloei" maar al te goed. De volgende oorzaken liggen daar aan ten grondslag:

- 1) Soesterberg is een van de gezondste, zoo niet de gezondste plaats van ons land.
- 2) Het is een van de mooiste streken.
- 3) Men is echt buiten en toch dichtbij de stad.
- 4) Men heeft tram- en busverbindingen gedurende ruim 18 uur per dag.
- 5) Tram- en Autobussen, behorende tot de beste in den lande, hebben tarieven waarover men elders zijn verwondering uitspreekt.

De verbindingen zijn blijkbaar bijzonder goed en daarom is Soesterberg heel aantrekkelijk voor mensen die veel op reis gaan. Er blijkt dat inwoners in de jaren dertig tussen 's morgens zes uur en 's nachts twaalf uur wel 110 keer kunnen vertrekken. Het openbaar vervoer maakte het mogelijk om vanuit Soesterberg heel vroeg naar alle uithoeken van het land te reizen en toch 's avonds weer thuis te arriveren. Vermeldenswaard zijn de voorbeelden die worden gegeven. In 1939 was je vanuit Soesterberg in ± 8 uur in Amsterdam, Den Bosch, Eindhoven en Breda. De reistijd naar Groningen en Leeuwarden bedroeg $\pm 10\frac{1}{2}$ uur en in 11 uur was je in Maastricht. Wonen is aantrekkelijk omdat in Soesterberg reeds voor 8.00 uur een groot gedeelte van de post is bezorgd en bovendien ligt dan 'Uw geliefd ochtendblad reeds lang in Uw brievenbus'.

Het kan niet op, want 'Is dit nog niet vroeg genoeg, bereikt dan de wereld buiten Soesterberg per telefoon, want daartoe bestaat hier ononderbroken dag en nacht gelegenheid'.

Uit de advertentiën:

"Uw dag wordt een feest als U in 't Zwaantje bent geweest" Restaurant Het Zwaantje

AUTOBUSBEDRIJF MET LUXE WAGENS

UTRECHT—AMERSFOORT en terug

Uurverkeer naar beide richtingen. — Aansluiting op alle nationale en internationale treinen.
Abonnementen op zeer ieder tijdperk en trajecten. — Gezelschappen bijzondere tarieven.
Aanspreekend, J. LEGUIT — SOESTERBERG, Telefoon 5.

Bakker, Zaandijk

Prima busverbindingen

1929

In de loop der jaren vonden op initiatief van de VVV "Soest Vooruit" vele activiteiten en festiviteiten plaats. Een bijzonder jaar in de geschiedenis van de VVV was 1929 toen het 900-jarig bestaan van Soest gevierd werd. Het feest werd groots aangepakt met een defilé bij het Paleis voor Koningin Emma, een historische optocht, ringsteken voor aanspanningen en voor motoren en een opvoering van het kinderzangspel "het Gouden Muiltje" door Apollo's kinderkoor. Op het feestterrein aan de Paulus Potterlaan trad PVO op, er waren demonstraties van de Soester turnclub en J.H. Isings ontwierp een fraai herinneringsbordje, waarvan onlangs een gehavend exemplaar opdook bij Spullenhulp. Van het feest zijn in het archief van de gemeente nog vele foto's terug te vinden. Die leveren een mooi beeld op uit de historie van "Soest Vooruit".

Soest 900 jaar: Jubileumbordje 1929

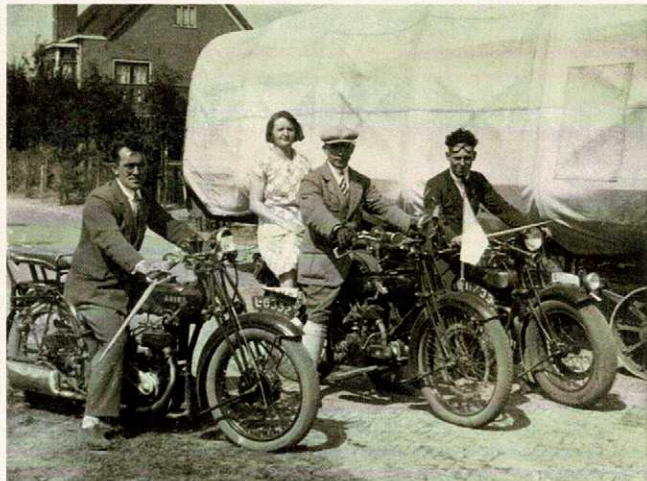

Soest 900 jaar: Ringsteken door Peter v.d. Breemer

Soest 900 jaar: Defilé bij Koningin
Emma op Paleis Soestdijk

Soest 900 jaar: Ringsteken voor motoren

Pension "Vredehof"

'Een gezellig, aantrekkelijk verblijf met een goede tafel en ongestoorde nachtrust'

Vroegere ingang pension 'Vredehof'

Uit de advertentiën:

"Geeft gaarne inlichtingen, ook aan vreemdelingen" Leesinrichting Visser, 1935

Dat Soest voor toeristen een aantrekkelijk oord was blijkt wel uit het grote aantal pensions dat het dorp telde. In de jaren dertig van de vorige eeuw werden door de "Vereeniging tot bevordering van het Vreemdelingenverkeer Soest Vooruit" meerdere pensiongidsen uitgegeven. Het bestuur dier vereniging schrijft in het voorwoord van de pensiongids van 1934: "Moge de kennismaking met dezen gids, velen doen besluiten, zich voor langeren of korten tijd te vestigen in onze zoo schoone Gemeente met haar nooit volprezen bosschen, heide, duinen en poldergezichten". Veel inwoners probeerden een graantje mee te pikken en hielden pension. Aan de gids van 1934 werden zelfs twee aanvullingen toegevoegd; kennelijk kwamen er na het drukken van het boekje steeds weer nieuwe pensions bij! Vermeldenswaard is dat de pensions zijn gegroepeerd in verschillende delen van Soest. Er zijn pensions en gemeubileerde kamers of huizen bij de halte Nieuweweg nabij duinen en uitzichttoren, dennenbosch en heide, te Soestdijk en omgeving, bij de spoorweghalte Soestduinen met natuurbad, bij en in de nabijheid van het landgoed Pijnenburg en rondom station Soest. Veel pensionhouders laten weten dat bij hen 'de omgeving prachtig en rustig is zoo vlak bij bosch en heide'; een 'trekker' blijkt het hebben van een vaste 'waschtafel' te zijn.

Natuurgenet

Veel pensionhouders adverteren in de gidsen met een foto van hun woning. Van een enkel pension is zelfs een apart boekje bewaard gebleven. Pension "Vredehof" aan de Boschstraat nummer 12 presenteerde zich met een speciale prospectus. Het huis dat beheerd werd door twee gediplomeerde verpleegsters, de zusters M. Mulder en M. Schäperkötter, was vanaf 1 september 1920 gereed om gasten te ontvangen. De prospectus toont het pension en enkele kiekjes uit de onmiddellijke omgeving, want 'zij zijn zelve de beste illustratie bij de bewering dat ons pension bij uitstek geschikt is om natuurgenet en rust te doen smaken'.

De Boschstraat was toentertijd een mooie grindweg, die maar zelden door moderne, lawaai makende voertuigen bereden werd, aldus de gids. Opmerkelijk is dat de eetkamer met z'n gezellige serre twee aparte tafels had: één voor wel- en één voor niet-vegetariërs. Ter geruststelling van de vegetariërs wordt ook nog vermeld dat 'één van ons beiden principieel vegetariër is, zodat de plantenetters hun menu volkomen kunnen vertrouwen'. Of die aandacht voor een vegetarische leefwijze in verband kan worden gebracht met de Stichting "Chreestarchia" (Heerschappij van het Goede) die begin twintigste eeuw gevestigd was op Vredehof is onbekend. Wel weten we dat schrijver en filosoof Felix Ort (1866-1959) o.a. redacteur van "de Vegetarische Bode" en medewerker

Pension 'Vredenhof' anno 2006

van de tijdschriften "De Vrije Mens" en "het Vredetijdschrift" in Vredenhof heeft gewoond. Van Ortt, die zich inzette voor de "Rein leven beweging", is bekend dat hij er een Spartaanse leefwijze op nahield. Zo waste hij zomer en winter zijn blote lijf op het balkonnetje aan de zijkant van huize Vredenhof.

De prospectus geeft een mooi beeld van een stukje Soester geschiedenis. Op de foto's zien we ook nog de boerderij die naast Vredenhof heeft gestaan en later bekend werd als rusthuis "De Aldeterp". Het pand waarin het pension werd geëxploiteerd is anno 2006 nog steeds te herkennen. Het is nu het onderkomen van "Kleinegris Verzekeringen". Het was een prachtig plekje, waar 'de lucht bijzonder zuiver en opwekkend was'. Het was een plekje, dat als 'een schoone herinnering blijft leven in de gedachten van elkeen, die er eenmaal ronddoelde en er zijn mooiste natuurindrukken opdeed'.

Uit de advertentiën:

"Berijdt groote wagens voor kleine prijzen" Klomp Autobedrijf, 1936

Oud 'Hollandsche' ijspret

Uit de advertentiën:

"Wees snugger, met GAS gaat 't vlugger" Gemeentelijk Gasbedrijf

Ijsbaan „Soest Vooruit“
Verlaagde tarieven voor het winterseizoen 1938-1939.

Voor leden van V.V.V. „Soest Vooruit“	
Seizoenkaart voor Heer en Dame samen	fl. 1,-
Seizoenkaart voor Heer of Dame afzonderlijk	fl. 0,80
Kinderen van één gezin:	
voor het eerste kind (beeld 16 jaar)	fl. 0,80
voor ieder volgend kind	fl. 0,20
Voor niet-leden van V.V.V. „Soest Vooruit“	
Seizoenkaart voor één persoon	fl. 1,20
Kinderkaart (beeld 16 jaar)	fl. 0,50

Bovenstaande prijzen gelden tot 15 December a.a. na welken datum deze met 50% worden verhoogd.
 Kaarten zijn vanaf leden verkrijgbaar aan het Verkeershuis der V.V.V. van 10 tot 14 uur.
 De tot nu toe bestaande schoolkaarten zijn vervallen, terwijl de gewone estroeprijen gehandhaafd blijven op 10,20 per persoon (1 avond en 1/2 Zondag 10,20), fl. 0,10 per kind (beeld 16 jaar).

Doet Uw voordeel en wordt lid van de V.V.V. „Soest Vooruit“

Handtekening: Soest Vooruit

Advertentie "Soest Vooruit"

Kerstmis 1938 bracht Soest een echte oud-Hollandsche winter, waar menigeen anno 2006 met nostalgie aan terug denkt. Witte Kerst met prachtig ijs! Drommen schaatsliefhebbers profiteerden naar 'volle wensch' van het schaatsen op de Eem en op de 'bekende ijsbaan der Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer Soest Vooruit aan den Eemweg'.

Het zat het bestuur van de ijsbaan "Soest Vooruit" eind december 1938 mee, want streng winterweer bood ongekende mogelijkheden om de schaatssport te beoefenen. Begin december van dat jaar kondigde "Soest Vooruit" verlaging aan van de tarieven voor het winterseizoen 1938-1939. Een seizoenkaart voor Heer en Dame samen kostte fl 1,-, een Dame of Heer afzonderlijk betaalde fl 0,80. Je kon dus maar beter met zijn tweeën zo'n kaart kopen. Niet-leden van de VVV betaalden voor een éénpersoons seizoenkaart fl 1,20. De boodschap was duidelijk: "Doet Uw voordeel en wordt lid van de VVV "Soest Vooruit". De kaarten konden gekocht worden bij het Verkeershuis. De speciale prijzen voor de kinderen seizoenkaarten golden tot 15 december; na die datum werden ze met 50% verhoogd. In "De Soester" van twee december 1938 lezen we: "Moge de Soesters het groote belang van een goed geoutilleerde ijsbaan in het centrum der gemeente beseffen en door het nemen van seizoenkaarten het bestuur steunen in zijn pogingen om het bezoek te stimuleeren." Extra voordeeltje was ook nog dat de kaarten zo waren gemaakt, dat zij zichtbaar gedragen konden worden ten einde het lange wachten bij de ingang te voorkomen en de controle op de baan te vergemakkelijken.

Soester notabelen op de schaats

In de winter van '38 werd de baan reeds op de tweede ijsdag opengesteld. Het ijs was prachtig, zo mooi als het in lange jaren niet was geweest. De ijsbaan was spiegelglad, zonder wakken of scheuren. Enige hinderpaal was de krachtige Noordoostenwind die bij een temperatuur van twaalf graden vorst het schaatsen wat minder aangenaam maakte. Het moeten in 1938, prachtige winterse Kerstdagen zijn geweest. In oude krantenknipsels uit die tijd wordt geschreven dat het voor de schaatsliefhebbers buitengewoon aantrekkelijk was. Hele drommen mensen trokken naar

de Ijsbaan van "Soest Vooruit" en naar de Melm om op de Eem te schaatsen. Het ijs was daar minder glad, maar het stuk tussen Soest en Baarn was vrij goed en 'ook wel goed geveegd'. Het mooie ijsfeest van dat jaar was echter wel een uitzondering, want 'in jaren was een dergelijke ijspret niet meer voorgekomen'. De baan was in die tijd verdeeld in een middengedeelte voor het kunst- en het schoonrijden; de buitenbanen waren voor de hardrijders. Om de grote toeloop van fietsers te kunnen reguleren, werd een nieuwe regeling voor het stalen van de rijwielen toegepast, waarbij men voor slechts drie cent zijn fiets kon stallen. "Hierdoor had de politie nu praktisch geen last meer dat men maar kalmweg zijn fiets neerwierp in de sloot langs de weg". Toen op Eerste Kerstdag ook nog het zonnetje scheen, kon het niet meer stuk. Men waande zich in een wintersportoord.

Peters Baan

De ijsbaan "Soest Vooruit" werd in 1913 door wethouder P. van den Breemer in samenwerking met de VVV opgericht. Boer Van den Breemer was de eigenaar van het land en de heren Veenstra en Den Blik zorgden ervoor dat er een baan kwam. Tot 1944 toen Peter van den Breemer overleed was de ijsbaan in samenwerking met de VVV geëxploiteerd.

De erfgenaam van het land, P. Kuijer, zette aanvankelijk de samenwerking op de oude voet

voort, totdat er een geschil ontstond. Daardoor kwam er een einde aan de samenwerking. De eigenaar van het land heeft toen zelf de exploitatie een paar jaar ter hand genomen, maar dat verliep niet zoals gewenst, waardoor Soest zonder ijsbaan kwam te zitten. Na drie jaar werd een ijsvereniging opgericht en op voorstel van oud-gemeentesecretaris Batenburg kreeg die de naam Peters Baan. De Soesters Posthumus, Karelsen en Entrop ijverden hard voor de oprichting van de vereniging, die van de gemeente hetzelfde stuk land mocht gebruiken, dat door ruiling eigendom van de gemeente was geworden.

Voor spek en bonen

Ook bij de ijspret drong door dat velen het moeilijk hadden in de crisisjaren. Ijsbaan "Soest Vooruit" organiseerde na de Kerstdagen de eerste wedstrijden. Op dinsdag stond een wedstrijd voor Soester werkelozen op het programma. Zij konden letterlijk strijden voor spek en bonen. De eerste prijs leverde de winnaar vijf pond van elk op. De tweede prijs bestond uit vier pond spek en vier pond bonen en voor de derde en vierde prijs ging er telkens een pond af. Het spek was 'tegen zeer verlaagden prijs' beschikbaar gesteld door het lid van Soest Vooruit de heer Vos namens de slagerijen van N.V. De Tijdgeest. Om de wedstrijd extra aantrekkelijk te maken werd er geen inleggeld gevraagd en was de fietsenstalling gratis.

Uit de advertentiën:

"Electrisch koken, veel gemakkelijker en veel zindelijker" PUEM, 1933

Ijspret op de Peters Baan

GIDS

VOOR

SOESTDIJK - SOEST
SOESTDUINEN
SOESTERBERG

1926

KIEST SOEST ALS
UW WOONPLAATS

— OMGEVEN DOOR —
BOSCH, DUIN EN HEIDE

GEZONDE LUCHT

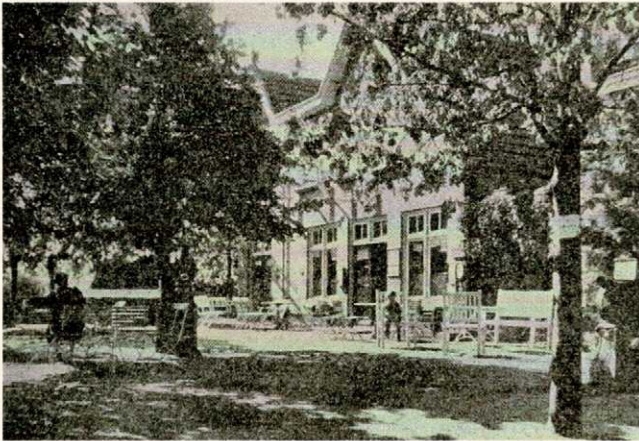
VRAAG INLICHTINGEN DIR. GRONDBEDRIJF
RAADHUIS SOESTDIJK, TELEFOON 11 en 119

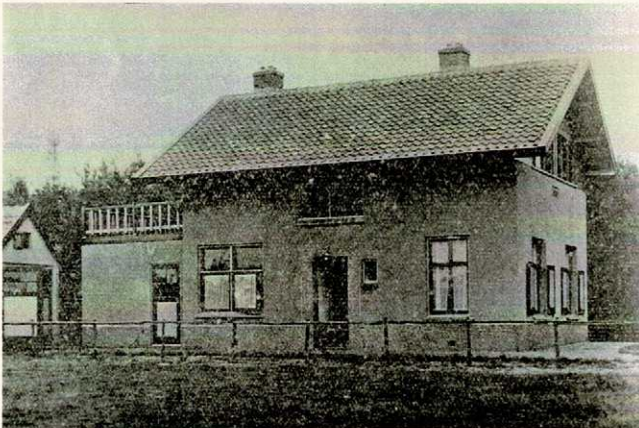
Pensions: toen en nu

Van een groot aantal pensions en hotels, die Soest in de eerste helft van de vorige eeuw telde, zijn de panden nog terug te vinden. Sommigen hebben nog dezelfde huisnummers! We maakten een willekeurig samengesteld overzicht van vroegere gasthuizen.

*) "De Soester duinen", bij station Soestduinen uit de pensiongids van 1936.
Koffiehuis en Hotel "De Soester Duinen" was gelegen 'Bij bosch, duin, heide en natuurbad en nabij 't Vliegkamp Soesterberg'.

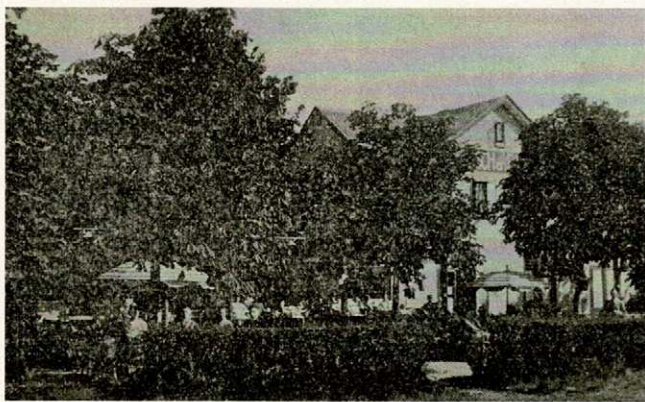
*) Huize "Dennenhof", Bosstraat 135 uit de pensiongids van 1934
Huize "Dennenhof" rustig gelegen bij dennenbosschen, heide en duinen. Garage, vaste washtafels. Ook geheel of gedeeltelijk gemeubileerd te huur. Pensionprijs fl 2,50 à fl 3.-

*) Pension "Bosch en Duin", Bosstraat 80 uit de gids van 1934.

Prachtig gelegen plm. 15 minuten vanaf Halte Nieuweweg. Pensionprijs vanaf fl 2,50. Vaste waschtafel.

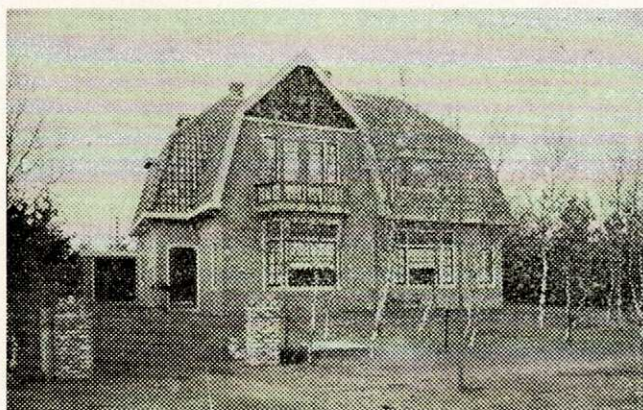
*) "Ukkies Heim", Heideweg 29 uit de gids van 1936.

Voornaam klein rusthuis met 5000 m² eigen wandelbosch.

*) "Huize Avondrust", Heideweg 44 uit de gids van 1934.
Ook pension voor rustbehoevenden. Vaste washtafels, stroomend water.

*) Pension "Sparrenhof", Soesterbergschestraat 158 uit de gids "Soest".
Bondshotel. Telefoon dag en nacht. Nu onderkomen van de "Nederlandse Export Combinatie".

*) Huize "Wildina", Gallenkamp Pelsweg 11 uit de gids "Soest".
Keurig ingericht pension. Prima keuken en referentiën. Beleefd aanbevelend.

*) Pension "Ockhuysen", uitspanning en sociëteit

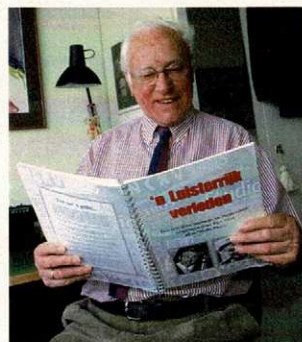
Piet Ekel: "Het moest leuk toeven zijn in Soest"

"De VVV bemoeide zich meer met natuurschoon en pensions. Het was geen organisatie die bol stond van bruisende activiteiten", aldus Soester Piet Ekel in een terugblik. Met de landelijk bekende inwoner, die nationale bekendheid verwierf als Malle Pietje en o.a. aan meer dan duizend hoorspelen meewerkte, kijken we terug op 100 jaar VVV "Soest Vooruit".

Piet werd in 1921 geboren op de Nieuweweg en groeide op aan de Torenstraat waar vader Ekel in magazijn "De Toren" radiotoestellen repareerde. Als 8-jarige jongen werd hij actief bij de in 1928 opgerichte Soester Turnclub (STC), waar hij meer dan vijftig jaar aan verbonden zou blijven.

"De STC werd opgericht naar aanleiding van de prestaties van de Nederlandse dames bij het toestel turnen op de Olympische Spelen van Amsterdam in 1928. Wij waren uniek, want de STC was echt een neutrale vereniging met een bestuur dat bestond uit Hervormden, Gereformeerden, Katholieken en een Buitenkerkelijk persoon. Dat was in die tijd, waarin iedereen zijn eigen clubje had heel bijzonder. Toen de VVV bij de viering van 900 jaar Soest een historische optocht organiseerde vonden wij dat we niet mochten ontbreken vanwege onze neutraliteit. Op een boerenwagen van de familie Kok aan de Korte Brinkweg werd een praalwagen gebouwd, die duidelijk moest laten uitkomen wat voor vereniging de turnclub was.

De VVV hield zich vooral bezig met het bekendmaken van de rust en natuur van Soest met zijn vele pensions. Het moest leuk toeven zijn in Soest. Men was gericht op de buitenlui, de vreemdeling. Er werd kleinschalig gedacht."

Piet Ekel

Uit de advertentiën:

"Bij zonschijn en ijzel, artikelen van de Vijzel" Drogisterij De Vijzel

Magazijn "De Toren" van P. Ekel

Uit de advertentiën:

*"Geneest alle brillen in korte tijd"
R. van Essen, Brillenspecialist*

Directeur Surink

Directeur

Piet herinnert zich nog goed het Verkeershuis op de Van Weestraat nummer 4 en de komst van VVV-directeur Surink begin jaren vijftig. Surink was slechts enkele jaren directeur van de VVV. Hij liep (te) hard van stapel en het salaris bleek voor "Soest Vooruit" een zware last.

"Surink woonde aanvankelijk in een 'Wohnwagen' op het landgoed Braamhage van mijnheer Iburg aan de Burgemeester Grothestraat. Ik ben naar hem toe gestapt en heb hem wegwijs gemaakt in Soest. Hij was luisterbereid en ik was brutaal genoeg om hem de weg te wijzen. Het ging fout omdat hij te veel op eigen houtje deed en als nieuwkomer werd gewantwoord."

In die jaren vijftig, toen de Torenstraat nog een echte winkelstraat was, illumineerde vader Ekel de straat en de vijvers van Braamhage. De VVV werd in die jaren, volgens Piet, nog al eens voor de voeten gelopen door de Oranjeverenigingen als het ging om festiviteiten rond het Koninklijk Huis. Ook met de middenstand was het moeilijk: "Die zijn getekend door het individuele belang. Het dienen van een groter doel boven de eigen zaak bleef moeizaam. De VVV manifesteerde zich vooral met hoogtijdagen."

De Torenstraat in 1940

De jaren vijftig

"Familietrekken hebben alle VVV's gemeen en wel twee zeer fatale! Namelijk het voortdurend geldgebrek, waarmee zij kampen moeten en de weinige belangstelling, zelfs van de rechtstreeks bij haar werk belanghebbende.", aldus een citaat van Baron van Tuyll van Serooskerken in "100 jaar VVV: van vreemdelingenverkeer tot toerisme".

Het reilen en zeilen van de Soester VVV bevestigt de uitspraak van de baron. Grote financiële problemen, onvoldoende belangstelling van de inwoners en een bestuurscrisis doen een forse aanslag op het bestuur. Maar er zijn ook plussen te melden. In het decennium worden tal van activiteiten en festiviteiten georganiseerd en in 1953 wordt het nieuwe Verkeershuis in gebruik genomen.

Eind jaren veertig van de vorige eeuw vatte de opvatting post dat een directeur een aanwinst zou kunnen zijn voor de lokale VVV. Soest bleef niet achter bij deze ontwikkeling: in 1950 wordt de heer Surink de eerste directeur. Hij begint zijn werkzaamheden in het Verkeershuis dat toen nog stond op de hoek van de Van Weestraat en de Korte Melmweg. In 1952 krijgt de nieuwe directeur assistentie van Elly Starreveld. Met de benoeming van een directeur haalde het VVV-bestuur zich een fors financieel probleem op de hals. In 1953 bedroeg het salaris van de nieuwe functionaris fl 3969. Door de aanstelling van een directeur ontstonden er nadelige saldi van enkele duizenden guldens per jaar. De opgestelde begroting voor 1954 voorziet zelfs in een tekort van fl 4000! De conclusie van het bestuur luidt: "Zo kunnen wij niet verder." De inkomsten komen van de contributie van de leden, die door de gemeente wordt verdubbeld. Bovendien draagt de gemeente fl 600 bij aan het salaris van de directeur. Een stijging van het ledenaantal in 1955 van 441 naar 546 is onvoldoende om de financiële last weg te poetsen. De gemeente weigert het gehele salaris van de directeur en de sociale lasten voor haar rekening te nemen. De schuld bedraagt eind 1953 zelfs fl 6225! De VVV moet zelf zorgen dat er een sluitende begroting komt en neemt maatregelen. Het salaris van de directeur wordt verlaagd met fl 2000! De heer Surink wordt ontslag aangezegd, omdat er een goedkopere, nieuwe functionaris moet worden gezocht. "Bovendien zal gezocht worden naar een vorm waarbij het salaris van de nieuwe directeur niet als zodanig hoeft te worden gedeclareerd", aldus de notulen.

Arrogant

Per 1 maart 1954 wordt voor zes maanden de uit Hilversum afkomstige heer Blansjaar benoemd als directeur. Al spoedig ontstaan er problemen. De nieuwe functionaris blijkt nogal eens op pad te zijn; het leveren van wekelijkse rapportages is een twistpunt, want de directeur vindt één keer per maand ook voldoende. In de bestuursvergadering van juni 1954 wordt de directeur eigenmachtig handelen verweten. De secretaris notuleert: "De di-

Elly Starreveld aan het werk

Uit de advertentiën:

"Uw toestel defect, bel Fugers direct" Fugers

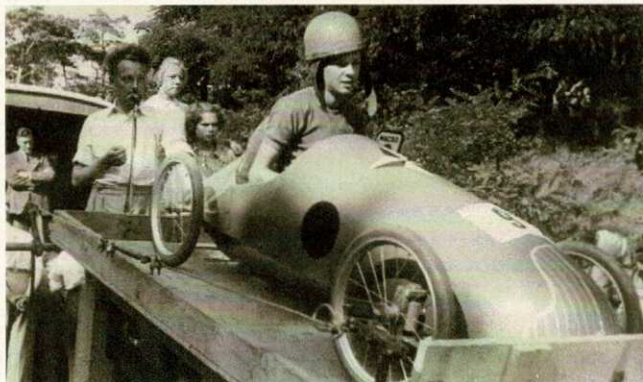
Zeepkist no. 13 liet zich niet „kisten”

De „Soester berg” nabij het vliegveld, zal wel nooit zo in trek zijn geweest als j.l. Zaterdagmiddag. Toen was het er onder de milde zonnestralen een geloop en gerij, dat het een lieve lust was. Lopen, dat deden de vele honderden toeschouwers en rijden... dat werd vertoond door de acht-en-twintig jeugdige zeepkist-coureurs, die diep zaten weggedoken in hun draden-en-latten-combinatie, hun handen geklemd om het stuurrad, de ogen half-dicht geknepen voor het zonlicht, de valhelm ver over de oren getrokken. Stuk voor stuk waren ze in hun wagentje gestapt, dat op de startbokken was opgesteld en in de seconden, waarin ze wachtten op het neerklappen van de remmende planken, voelden ze hun hart van spanning in hun keel kloppen. Dan, na enkele seconden, schoten de karretjes los en in suizende vaart ging 't naar beneden, naar de finish, die driehonderd meter verder lag, juist achter de flauwe bocht. Het publiek rekte de hals, om toch maar niets van deze opwindende race te missen. Aanmoedigingskreeten klonken van alle zijden, maar de renners hoorden niets... Ze zagen alleen maar... De glimmende weg voor hen en de concurrent naast zich, op de andere baan, even strijdustig en even behendig... In de hitte van de strijd werd een fotograaf, die een wagentje wilde vereeuwigden, „gecmen” en tegen de grond gevooid. Alle wagentjes hadden een nummer, wat de „echtheid” van de race nog vergrootte. Ook nummer dertien ontbrak niet. Daarin zat, met een stralend gezicht, Cornelis van de Weij, uit de Spaarnestraat. „Cokkie”, zoals hij doorgaans bij zijn vrienden bekend staat, is... dertien jaar oud. Een bijgelovig iemand zou dedelijk aan de meest sombere dingen gedacht hebben met die getallen, maar onze Cokkie zag de zaken anders. Vastberaden zette hij de valhelm op zijn hoofd en tweemaal stootte hij met dertig à vijf-en-dertig km. snelheid de baan af. Hij deed de 300 meter in 52 en 51,9 sec. en werd vijfde in de B klasse eigengemaakte wagentjes. Zijn karretje, Cokkie's trots stond vanmorgen in de tuin om een verbetering te ondergaan. „Want de snelheid moet nog vergroot worden,” legde onze coureur uit.

Hij heeft het wagentje samen met zijn neef in elkaar gezet naar Amerikaans voorbeeld. Vlak na de „grote race van Soesterberg” heeft hij een keer proefgereden op de Hugo de Grootlaan, maar dat was een minder prettige ervaring, want de weg was erg hobbelig, vertelde hij. Of er veel wagentjes waren? „Ja zeker en sommige hadden allerlei leuke namen, zoals Vuurpijl, Bliksemflits, Flying Dutchman en „Ik kom zo...” Ja, Cokkie van de Weij is zeker niet de minst enthousiaste coureur. En zijn hartewens? Mec te doen aan de zeepkisten-races te Rhenen in September a.s. — Cokkie en al je collega's: veel succes!

A.S.
ma 7/8/50

recteur is te kort aangeboden. Hem meer in handen geven, zal geen instemming hebben van het gemeentebestuur.” Een brief van Blansjaar wordt arrogant en ongeschikt gevonden. De directeur trekt zijn conclusie en dient zijn ontslag in. Een meerderheid van het VVV-bestuur wil het aanslag aanvaarden; de voorzitter is het daar niet mee eens en stapt eveneens op. Dat voorbeeld wordt gevolgd door de secretaris om ‘zuiver persoonlijke redenen’. Met deze crisis komt een eind aan het fenomeen ‘VVV-directeur’. De tweede helft van het decennium probeert het bestuur de schulden weg te werken. In het jaarverslag van 1960 wordt opgemerkt: “In de achter ons liggende jaren hebben wij in verband met het wegwerken van de grote schuldenlast welke onze voorgangers op onze schouders hadden doen rusten, getoond de moeite te willen nemen om veel werk te doen ten behoeve van het dorp waarin wij leven.” Naast de financiële zorgen is er ook nog de tegenvallende aanwas van nieuwe leden. Hoewel het inwoneraantal van Soest is toegenomen tot 30.000, zijn er nog geen 500 lid van de VVV.

Historie

Ondanks dat niet iedereen lid is, worden er met wisselend succes activiteiten georganiseerd. In 1950, het eerste lustrum van de bevrijding, wordt op het Soester Hoogt een heuse zeepkistrace gehouden die honderden belangstellenden trekt.

VVV “Soest Vooruit” geeft een informatieve gids uit met een historisch overzicht, waarin melding wordt gemaakt van strijd op de Eng, een ‘bijenoorlog’ met Amersfoort in 1721 en een bepaling ten aanzien van het jachtrecht van de Prins van Oranje. Volp aandacht voor de historie! In het gidsje worden de Soester bezienswaardigheden gepresenteerd met zwart-wit foto’s en schrijft Rinke Tolman over de prachtige natuur. Voor de actieve vreemdelingen zijn wandel-, fiets- en autotochten opgenomen. Het Soester natuurbad en het Openluchttheater worden apart aangeprezen, terwijl fotograaf Louis Mook tips geeft ‘aan de fotograferende gasten van Soest’.

In de jaren dertig kwam “Soesterbergs Bloei” met een eigen gids; in 1950 is er één VVV-gids voor Soest, Soestijk, Soestduinen en Soesterberg. Ook de historie van het Vliegddorp wordt belicht: “De weg naar Amersfoort is volgens oude vertellingen zeer onveilig geweest. Deze streek was door het gehele land zeer berucht vanwege baanstroppers en moordenaars.”

Soest was in die jaren vijftig bepaald geen welgesteld dorp. Uit cijfers bleek dat het dorp de ongunstigste positie innam onder de gemeenten op de Utrechtse Heuvelrug. Het gemiddeld belastbaar inkomen is zeer veel lager dan in andere gemeenten. Ook het gemiddeld vermogen is veel lager dan in de andere plaatsen. Om de inwoners te stimuleren te kopen bij de Soester middenstand vond van 24 tot en met 29 april 1950 een Winkelbeurs plaats. Op die beurs had de VVV een eigen stand, waar ze poogde te laten zien welk een positieve rol "Soest Vooruit" kon spelen bij de bevordering van het vreemdelingenverkeer.

Zomeractie

In 1955 werd ter gelegenheid van 10 jaar bevrijding het verkeershuis geillumineerd. Ter voorbereiding van de zomeractie vergaderde het bestuur dertien maal en het dagelijks bestuur zelfs wekelijks. Er was nogal wat te bespreken, want meerdere malen kwam het voor dat de bijeenkomsten zich voortzetten na het middernachtelijk uur. De notulen bedroegen 120 pagina's! Secretaris in die jaren is de politiemann H.G. Scholtmeijer, die met de nodige kwinkslagen zijn verslagen verluichtigd.

De zomeractie werd geopend met een bloemencorso. Dat bleek een groot succes. Foto Astra maakte er zelfs een film van. De activiteiten concentreerden zich in een feesttent, die was opgetrokken aan de Middelwijkstraat. Er was plaats voor 1200 personen. Er werd geen gebruik gemaakt van het Openluchttheater. De zeer ongunstige weersomstandigheden in de achterliggende jaren waren steeds van invloed op de voorstellingen. Het theater aan de Soesterbergsestraat bleek in de loop der jaren een verliespost te hebben opgeleverd van fl 5800. Reden voor het bestuur om op 10 augustus 1954 te besluiten aan de gemeente te vragen het over te nemen inclusief de schuld. Er is veel vergaderd over het openluchttheater, maar 'in 1955 is die aangelegenheid tot het verleden gaan behoren'. Dat een tent huren ook niet alles is bleek tijdens de zomeractie. De feesttent voldeed niet aan de verwachtingen, het bezoek viel tegen! Oorzaak: de tropisch hitte. 't Is altijd wat. De matige belangstelling voor de zomeractie werd ook geweten aan het onvoldoende rekening houden met de vakantieperiode. Vakantiespreiding was onderwerp van discussie! Baron Van Tuyll van Serooskerken had gelijk met zijn opmerking over geringe belangstelling. Op de ledenvergadering van de VVV op 14 november 1955 in de Gouden Ploeg verscheen slechts 3% van de leden!

Kaartje 'helper zeepkistrennen'

Kaartje Vacantiespreiding

Stand VVV Winkelbeurs april 1950

Goodwill

Uit de advertentiën:

*"Speciaal adres voor corsetten,
buikbanden en bustehouders" De
Ster, 1941*

Directeur Surink heeft begin jaren vijftig bij voortdoring te maken met een tekort aan pecunia. Hij informeert bij collega's hoe die er (financieel) voorstaan. Directeur Jassies van de VVV Enschede stuurt het jaarverslag van 1951 en laat weten dat het ledental 500 bedraagt. Directeur Schutter van de VVV Rotterdam schrijft dat er in de Maasstad 294 inwoners lid zijn van de VVV. Van deze leden wordt een bedrag van fl 5531,50 ontvangen. Naast subsidie van de gemeente verstrekt de Rotterdamse Kamer van Koophandel jaarlijks ook nog eens fl 5000.

Meneer Surink en Elly Starremans

Dat de nood hoog is, blijkt wel uit de poging om in 'den vreemde' oud-Soesters te benaderen met de vraag of ze bereid zijn 'goodwill ambassador of Soest' te worden. In het voorjaar van 1953 stuurt Surink dergelijke verzoeken aan J. Dijkman in de USA, aan W.C. Andriessen in Canada en aan H. Roelofs in Australië.

Hij schrijft: *"Als oud-Soester zult U ongetwijfeld nog belangstelling hebben voor het wel en wee van deze plaats. Het is deze belangstelling, welke ons de moed geeft om U te schrijven. De kwestie is nl. zo, dat Soest, hoeveel vooruitgang er ook te bespeuren is, toch de inkomstenbron van het vreemdelingenverkeer zeer nodig heeft. De Vereniging voor Vreemdelingenverkeer tracht nu dit bezoek te stimuleren met alle mogelijke middelen. Nu is de kwestie propaganda altijd een zeer moeilijke zaak en des te bezwarender indien de vereniging lijdt aan een chronisch tekort aan geldmiddelen."*

Surink doet een dringend beroep op de welwillendheid van de oud-ingezetenen om Soest te promoten, want 'zij leven toch in een kring van mensen welke over het algemeen belangstelling voor Holland hebben'. VVV Soest belooft folders in de Engelse taal, affiches, foto's en zelfs een film toe te sturen, zodat de goodwill ambassadors 'in toevallige persoonlijke gesprekken' Soest kunnen aanbevelen.

Of de actie van Surink succes heeft gehad is twijfelachtig; hij moest al spoedig het veld ruimen, omdat de salariskosten te zwaar op de begroting van de VVV drukten.

Attracties voor 'den vreemdeling'

Soest had de vreemdeling veel te bieden: rust, natuurschoon en een aantal bijzondere attracties, zoals het Spreukenhuisje, het Soester Natuurbad, het Open Luchttheater en niet te vergeten het Vliegkamp. De VVV bracht deze trekpleisters via brochures, gidsen en advertenties onder de aandacht van de vakantieganger.

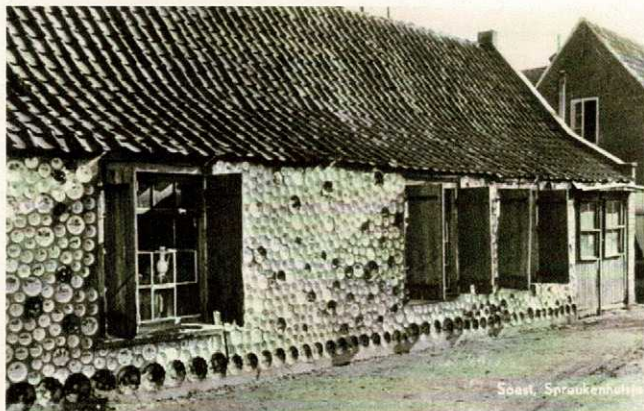
Het Spreukenhuisje

Uit augustus 1952 vonden we een speciale folder om het Spreukenhuisje aan het Kerkpad aan te prijzen.

De opstellers schrijven:

"Geachte Heer, (dames telden kennelijk niet mee!) Hoewel wij, o.i. terecht trots mogen zijn op het vele natuurschoon dat Soest vriend en vreemdeling biedt, begrijpen wij toch dat menigeen in zijn vakantie-dagen wel eens iets anders zal willen zien dan alleen bossen en duinen, hoe mooi ook.

Wij vestigen daarom Uw aandacht op de mogelijkheid tot bezoek aan de aardewerkfabriek de "Vlieg-uit" te Soest en het daarbij behorende 'SPREUKENHUISJE' dat voor zover ons bekend enig ter wereld is en zich reeds in grote belangstelling verheugen mag. Rondleidingen met deskundige voorlichting worden in de vacantietyd dagelijks georganiseerd, zonder dat hieraan kosten verbonden zijn."

Het Spreukenhuisje dat zich tot 1971 bevond op het Kerkpad Zuidzijde, was oorspronkelijk de stal van een boerderijtje, dat uit 1790 zou dateren. Eind jaren dertig vestigde J.E. van Hengstum er een rijwielerherstelwerkplaats. Begin 1960 huurde de heer Bouwens de ruimte als werk- en inpakaccommodatie voor zijn aardewerkfabriek. Hij bracht tientallen schaaltes met allerlei spreuken aan op de muren en creëerde zo een attractie waar bussen vol toeristen op af kwamen. Helaas, ook voor het Spreukenhuisje kwam de

Bezoekers bij het Spreukenhuisje

Uit de advertentiën:

"Eet altijd onze visch, dan blijft ge jong en frisch" Vishandel C.J. de Hooge

Het Spreukenhuisje

slopershamer. Troost is dat in 2006 in Museum Oud Soest aan de Steenhoffstraat het Spreukenhuisje is herbouwd, zodat de herinnering levend blijft en we opnieuw kunnen genieten van aloude 'wijsheden'.

Uit de advertentiën:

"Voor vet of mager, Uw slager"

Slager Verrips

Soester Natuurbad

"Het Soester Natuurbad, door de gemeente Soest gesticht temidden van haar schoone bezittingen, is gelegen aan den straatweg Soest-Soesterberg op een afstand van vier minuten van het Station Soestduinen. Het bad heeft een oppervlakte van 11000 m² met een totaal inhoud van 20.000 m³ water, steeds op temperatuur, terwijl het geheele terrein bijna negen H.A. groot is. De regelmatige controle van het zwemwater, dat dagelijks met 2000 m³ water wordt ververscht, heeft de bewijzen geleverd van het meest gunstige zwemwater in den omtrek." Zo werd deze attractie in het Soester Jaarboekje van 1937 aangeprezen.

Klaar voor de start, Soester Natuurbad

Op 17 juni 1933 werd het prachtige bad, dat in het kader van de werkverschaffing tot stand kwam, officieel geopend. Onder de aanwezigen de Commissaris van de Koningin, de heer H.Th. s'Jacob, gemeentesecretaris Batenburg, voorzitter H. Grotewal van Soesterbergs Bloei, wethouder Peter van den Breemer, die als eerste in het water sprong en burgemeester Deketh.

De Soester burgervader maakte zich zorgen over mogelijk zedelijk verval als 'mansch- en vrouwspersoonen' slechts gekleed in badkostuum zich gezamenlijk zouden verpozen. Een kanoverhuurbedrijf kreeg daarom van het college van B. en W. geen toestemming om bootjes te verhuren! Om 'verwildering' tegen te gaan konden dames en heren gescheiden zwemmen. Gemengd baden was toegestaan 'des zondags vanaf 12.00 uur en op werkdagen vanaf 9.30 uur tot een half uur voor zonsondergang'.

In de oorlog had het bad fors te lijden van de moeilijke omstandigheden waarin veel inwoners verkeerden. Het interieur van het restaurant werd gesloopt en na de bevrijding hielden de Canadezen er stevig huis. Toch werd het Soester natuurbad in 1946 weer in gebruik genomen. Op 10 mei 1951 was het herstel voltooid. Die mijlpaal werd op feestelijke wijze gevierd, waarbij het bestuur van de VVV met directeur Surink en voorzitter Batenburg een foto van het bad aanboden aan wethouder Klaas de Haan. Het Soester natuurbad werd DE attractie voor de inwoners van Soest. Voor

Gelukwensen voor het Natuurbad, aangeboden door VVV in 1951

velen bestond de zomervakantie uit frequent bezoek aan het bad. Liggen in het 'hete' zand, spekkies kopen in de snoepwinkel en eindeloos zwemmen; een abonnement in een plastic hoesje dat je met een touwtje om je nek hing maakte dat je van al dat heerlijk kon genieten.

1951 Was ook het jaar dat zwemvereniging "De Duinkickers" werd opgericht. In de zomer begon de club met waterpolo in het bad. In 1961 werd het Soester natuurbad grondig vernieuwd. De goten rondom de bassins verdwenen, er kwam een moderne duiktoren en het nieuwe wedstrijdbad voldeed aan alle eisen van die tijd. Toch bleken al die verbeteringen uiteindelijk niet voldoende om het bad te behouden. In 1990 verdween met de sluiting van het Soester natuurbad opnieuw een toeristische attractie uit Soest.

Het Openluchttheater

Op zaterdag 3 september 1938 werd het Openluchttheater aan de Soesterbergsestraat opgeleverd. Dat was het resultaat van een proces dat officieel begon met een vergadering van de leden van de VVV "Soest-Vooruit" op 22 juli van dat jaar. Er werd met algemene stemmen besloten 'om fl 25 als grondkapitaal af te zonderen om daarmede met de Vereniging Soest-Zuid over te gaan tot het in leven roepen van de Stichting Openluchttheater te Soest'. De aanleg van het theater was een particulier werkverschaffingsproject op een terrein dat van de gemeente werd gehuurd. Op de dag van de opening hadden zo'n 1000 bezoekers plaatsgenomen op de zitplaatsen, die gemaakt waren van heideplaggen. De sfeer was ontspannen: "Conventie heeft plaats moeten ruimen voor de goedertierenheid van de landelijke sfeer eigen". Het eerste stuk dat in het theater werd gespeeld was "De Getemde Feeks" door het

Turndemonstratie Openluchttheater

gezelschap van Louis Saalborn. Ook hier eiste echter de oorlog zijn tol. In 1946 vond herstel plaats van het in de oorlog grotendeels vernielde theater. Ondanks dat in 1948 door de gemeente fl 3000 beschikbaar gesteld werd voor restauratie bleef het tobben. Vernielingen, slechte weersomstandigheden en onvoldoende verzorging hadden een negatieve invloed op de exploitatie. Ook een nieuwe renteloze lening van fl 1000 in 1951 leidde er niet toe dat het theater stabiel exploitabel werd. Uiteindelijk nam de gemeente Soest het theater in december 1955 'om niet' over. Er kwam een nieuwe stichting, die samen met gemeentewerken een

SOESTER NATUURBAD	
TOEGANGSPRIJZEN	
Volwassenen	2,50
Binnen 10 jaar	12,50
10 jaar en ouder	10,00
Kinden 10 jaar	1,25
10 jaar en ouder	1,00
ABONNEMENTEN	
Volwassenen	12,50
10 jaar en ouder met gezin	15,00
10 jaar en ouder	14,00
Kinden 10 jaar	1,50
10 jaar en ouder	1,25
MILIEU-ABONNEMENT	
Volwassenen	12,50
10 jaar en ouder	12,50
10 jaar en ouder met gezin	14,00
10 jaar en ouder	12,50
GEZELSCHAPPEN (Binnen 10 jaar)	
Volwassenen	12,50
10 jaar en ouder met gezin	15,00
10 jaar en ouder	14,00
Kinden 10 jaar	1,50
10 jaar en ouder	1,25
10 jaar en ouder met gezin	15,00
10 jaar en ouder	14,00

Tarievenoverzicht Natuurbad

Uit de advertentiën:

"Kalfscroquetten, Weener worstjes, salades: Eens geprobeerd, altijd begerd" Bakker Rademaker

Uit de advertentiën:

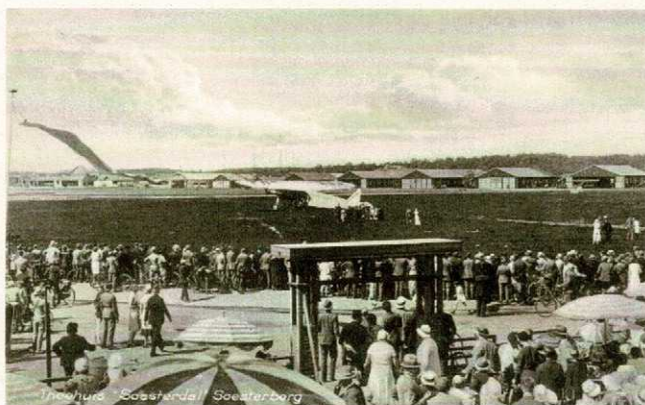
*"Het is zo zeker en gewis, je proeft
wie hier Uw bakker is" Bakkerij
Doorduijn*

plan tot verbetering ontwierp, dat bij het bestuur van de "Vereniging van Openluchttheaters in Nederland" zeer in de smaak viel. Alle inspanningen resulteerden echter niet in een toename van de belangstelling.

Na een lange weg met vele pogingen tot verbetering werd besloten de Stichting Openluchttheater per 1 januari 1976 op te heffen. Het theater leidde een schraal bestaan, totdat in 1994 de Stichting "Cabrio" ten tonele verscheen. En zie het wonder geschiedde: het Soester Openluchttheater bloeit als nooit tevoren. De laatste jaren zijn er prachtige voorstellingen en eigentijdse evenementen; zelfs de kerken hebben de weg naar het theater gevonden. Het kan verkeren.

Vliegekamp Soesterberg

De samenstellers van de gids "Soesterbergs Bloei" vinden de voornaamste attractie van hun dorp het in 1910 in exploitatie genomen Vliegekamp. In dat jaar werd de uitgestrekte, vlakke heide tussen de rijksweg Huis ter Heide-Amersfoort en de spoorlijn Utrecht-Amersfoort door de automobielhandelaren Verwey en

Belangstelling voor het vliegen

Lugard als vliegveld in gebruik genomen. Het terrein werd in 1913 door de Nederlandse Staat aangekocht om als basis te gaan dienen voor de nog op te richten Luchtvaartafdeling, de voorloper van de Koninklijke Luchtmacht. Na de verwoestingen van de Tweede Wereldoorlog werd het vliegveld in 1951 weer operationeel. "Soesterbergs Bloei" schrijft enthousiast over de aantrekkelijkheden van het vliegveld: "Het Vliegekamp moet men zien op een mooien zomerschen dag, een dag waarop de zon de vele vliegtuigen doet schitteren, waar op een zonovergoten heide met haar rustigen donkergroenen dennenachtergrond de toestellen starten en landen en waar dan voornamelijk langs de Batenburglaan de duizenden toeschouwers (!) zich hebben opgesteld om van het vliegen der luchthelden te genieten. Onder het gedaver der motoren van de zware luchtkruisers kiezen de lestoestellen het lucht-ruim en schieten de ranke jagers pijlsnel voort. Hebt gij dat reeds gezien? Zoo niet komt dan een kijkje nemen; en komt ook eens wanneer er nachtvliegen is, dan ziet gij hoog in de lucht een als zilver glinsterend vliegtuig gevangen in de stralenbundels van machtige zoeklichten." Het moeten fraaie beelden zijn geweest.

Gouden jubileum

Op woensdag 4 juli 1956 recipieerde het VVV-bestuur in restaurant "Eemland". De Soester Courant schrijft: "*Vele bloemstukken bewezen, naast de grote belangstelling, dat de VVV Soest Vooruit vele vrienden heeft.*" Bij de viering van het 50-jarig bestaan, was de leus "Wij hebben liever geld dan bloemen". De Soester Horeca betaalde de receptie, de zaal in Eemland was gratis en namens de inwoners en de Soester fabrikantenkring werd een cheque van fl 850 aangeboden. Er werd stilgestaan bij de fusie die 'zojuist' had plaatsgevonden tussen de VVV van Soesterberg en Soest.

Zaterdag 7 juli was de grote dag: het bloemencorso! In de garages van Houdijk, van Van Kooy en van de brandweer en gemeentewerken waren bloemen ter waarde van vele duizenden gulden op particuliere auto's en praalwagens aangebracht. Honderden toeschouwers stelden zich op langs de route om te genieten van het schouwspel. De genodigden zaten op banken in de muzikent, drumbands en meisjes met bebloemde hoepels verhoogden de feestvreugde. Schetterende trompetten en wapperende vlaggen begeleidden de binnenkomst van een heuse bloemenfee, die in een luxe, glanzende Mercedes het terrein opreed. "De VVV-vlag, gedragen door een trotse jongeman, omhaagd door zes meisjes, werd gevolgd door de vlaggen van Olympia, SPSV, SVV, de Motor- en Autclub, BDC, Shot, MHC, Duinkickers, Cresendo, STC en de Verkenner en Gidsen. De man met de VVV-vlag nam plaats op een verhoging midden op het veld en plechtig brachten alle vlaggen de groet aan de eerbiedwaardige vijftigjarige onder het roffelen der trommels van het veteranenlegioen.", aldus een verslaggever.

Het VVV-bestuur had grote ambities: het bloemencorso van Soest dat voor de tweede maal in successie werd gehouden, moest uitgroeien tot het grootste en bekendste in het hart van ons land. De geschiedenis heeft inmiddels geleerd dat het zover niet is gekomen. Niet alleen het bloemencorso trok veel belangstelling. 's Avonds traden in het prachtig verlichte Openluchttheater bekende radioartiesten op onder leiding van Frans Dumee met het gezelschap "Lachcorvee". Het was een mooi feest.

Van alles wat

Uit de advertentiën:

*"Koopt toch in de steden niet wat 't
Handelshuis U ruimschoots biedt"*

*'Er gaat een roep door Soest:
't Handelshuis voldoet U'*

't Handelshuis, 1937

*Aubade op 30 april 1954
bij het Emmamonument*

Raadpleging van de notulen van de VVV levert niet het beeld op van een vereniging die van het ene hoogtepunt op weg is gegaan naar het volgende. Integendeel, eerder doemt het beeld op van veel geleuter over kleinigheden, dikke sigarenrook (tot aan de periode van Van Os), snelle gekwetsheid van ego's, en 'eeuwige' financiële zorgen. Kortom echt een onderdeel van de samenleving in vroegere en actuele tijden.

Na dit geschreven te hebben om de werkelijkheid van het verleden ook in een themanummer niet mooier te maken dan die geweest is, willen we uit de grabbelton van het totale verenigings- en stichtingsgebeuren enkele aspecten naar voren halen.

Feesten t.g.v. hoogtijdagen van leden van het Koninklijk Huis

Zoals elders in het themanummer ook al is opgemerkt spande het bestuur van de VVV zich bijzonder in om de verjaardagen van de leden van het Koninklijk Huis luister bij te zetten door de organisatie van lokale feestelijkheden. Dat leverde in de jaren twintig enige spanning op toen ook Christelijke oranjevverenigingen zich met die activiteit gingen bezighouden en de opvattingen over feesten uiteen gingen lopen. Bovendien ontbraken soms de middelen voor een goed feest. Dat was o.a. het geval in 1933. In de bestuursvergadering van 4 mei 1933 is op zijn verzoek burgemeester Deketh aanwezig die als het ware op z'n knieën vraagt om medewerking van de VVV. In de notulen staat: *"We leven zegt spreker in de dagen van ontreddering en ontroering en dan heeft hem zoo bijzonder het huis van Oranje getroffen. Hij zou b.v. op 2 augustus a.s. gaarne een eenvoudige Oranjehuldiging in de gemeente zien en roept daartoe de medewerking van Soest Vooruit in"*

Op 12 mei 1933 besloot het bestuur daaraan geen medewerking te verlenen omdat er geen middelen waren voor een behoorlijke feestviering.

Dat nam niet weg dat een jaar later het bestuur zich in een bestuursvergadering van 21 september 1934 serieus voorbereide op een passende, sobere feestviering ter gelegenheid van de aankondiging van de verloving van prinses Juliana die spoedig verwacht werd. De voorbereiding bestond vooral uit het uitkiezen en regelen van het dupliceren van vaderlandse liederen die dan gezongen zouden kunnen worden. De verloving met een andere kandidaat liet nog een aantal jaren op zich wachten.

1931: het 25-jarig bestaan

Geld voor de viering van dit jubileum was er niet. De burgemeester drong er op aan om aan de heer Horvers te vragen een gedicht te schrijven. Uit dit gedicht dat hiernaast is opgenomen kan worden afgeleid dat de tijdgenoot Horvers met een andere blik naar de jubilaris keek dan de historische blik die in dit themanummer is terug te vinden.

Gelijk het kleine mosterdzaad
Gestrooid in vrucht'b'ren grond,
Ontkiemt en opgroeit tot een boom,
Zijn takken spreidt in 't rond,
Waarin het zingend voog'lenheir,
Zich paart en nesten bouwt,
Zoo ned'rig was uw levensdag
Voor 't werk u toevertrouwd.
De planters van uw leven
In onze Soester dreven,
Zij hebben 't zaad gezaaid,
Waar gij de halmen maait,
Een kwart eeuw thans geleén:
Helaas zij gingen heen.

Trots stormen en gevaren,
Trots bange oorlogsjaren,
Hebt gij gestredem en verwont.
Thans staat gij als den sterken bond
En klinkt de jubelkreet in 't rond:
Hoera! Voor "Soest Vooruit",
Ons eigen zilv'ren Bruid.

Wat gij hier hebt gewrocht,
Die nimmer eigen roem,
Of glorie hebt gezocht.
Aanschouw de gids, de wandelkaart,
Door moeizaam werk bijeen gegaard;
De parken, waar de rozen bloeien,
De pleinen waar de Soester jeugd
In ongestoorde dart'le vreugd,
Kan spelen, draven, stoeien;
De banken waar we rusten gaan,
Als 't dartel spelen is gedaan;
Gij waart de stuwkracht van het licht
En 't Soester oog op U gericht,
Denkt dankbaar t'rug aan zoveel feesten,
Steeds fijn verzorgd, steeds welgeslaagd,
Waarvan gij 't monopolie draagt.

En drukt de wintervorst zijn zegel,
Op veld en bosch, op plas en wegel,
Dan stroomt het alles naar de baan;
En bij de zilv'ren schijn der maandag
En 't schitterend licht der vele kronen
Weerklinken luid de dankb're tonen:
Hoera! Voor "Soest Vooruit"
Ons eigen zilv'ren Bruid.

Wil 't huidige feesttij vieren
Wil 't hoofd met bloemenkransen sieren;
Heel Soest prijst 't werk door U volbracht
Nu 't jubeljaar U tegenlacht:
Lange leve "Soest Vooruit",
Vandaag de zilv'ren Bruid.

Villa Hillgrove

Uit de advertentiën:

"Stookt edel-anthraciet. Geeft weinig asch en slakt niet" Tak's Brandstoffenhandel, 1936

Zwembad

Al lang voordat het natuurbad in 1933 werd aangelegd en voordat deze 'vakantietrekker' als promotie-instrument kon worden ingezet was men in de boezem van het bestuur van de VVV bezig met plannen voor de bouw van een zwembad. In de jaren twintig werd door een commissie eerst uitgebreid onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van een zweminrichting in de Eem. Vervolgens was er een onderzoek naar de mogelijkheid tot de aanleg van een zwembad nabij de villa Hillgrove. Beide opties bleken financieel niet haalbaar. Blij was men dan ook met het werkverschaffingsproject dat leidde tot het natuurbad al waren er wel zorgen.

In de notulen van 13 september 1932 staat: *"De heer Pieper spreekt als katholiek bestuurslid op de vereniging en zijn bezwaren betreffen in hoofdzaak de z.g. gemengde baden. In de nabuurgemeente Zeist is de katholieken om die reden verboden de gelegenheid te bezoeken."*

Ben van Os

Dieptepunt

Een dieptepunt en een zwarte bladzijde in de geschiedenis noemde oud-voorzitter Ben van Os het jaar 1983. Vanwege intrekking van de gemeentelijke subsidie moest de VVV op 1 januari haar deuren sluiten voor het verstrekken van inlichtingen. Ook andere activiteiten moesten op een heel laag pitje worden gezet. Na een jaar kreeg men een hoekje in het gemeentelijk INFO-centrum van waaruit vrijwilligsters opnieuw informatie konden verstrekken. De 'moeilijke tijdsomstandigheden' (waar en wanneer hebben we dat eerder gehoord) waren de oorzaak voor de malaise. Moeilijk was het ook in de jaren dertig, maar ja toen had men de toekomst nog voor zich.

Bestuurlijke trekkers en duwers

Het komt nogal eens voor dat bij verenigingen enkele personen de verenigingskar in het bijzonder trekken of duwen. Bij de VVV was dit in het 100-jarig bestaan ook zo. Het is niet mogelijk om alle trekkers en duwers de revue te laten passeren. Zo'n opsomming zou ook het risico in zich bergen aan sommigen die flink wat werk (wellicht achter de schermen) hebben verricht geen recht te doen. Toch willen we enkele personen die zich in het bijzonder voor de vereniging verdienstelijk hebben gemaakt voor het voetlicht halen zonder daarmee af te doen aan de verdiensten van anderen.

Iemand die gedurende de eerste 25 jaar de vereniging een gezicht heeft gegeven was de heer G.H. Veenstra. De heer Veenstra had zich in 1908 in Soest gevestigd nadat hij was benoemd tot hoofd van de openbare school in de Kerkebuurt. Wanneer hij precies tot voorzitter van de VVV is benoemd is niet bekend maar in het oudste notulenboek dat bewaard is gebleven wordt hij in 1910 vermeld als voorzitter.

Ontmoedigd

Zijn taak als voorzitter zal niet altijd gemakkelijk zijn geweest want blijkens de geraadpleegde notulen was er diverse malen een heftige botsing tussen bestuursleden onderling wat dan weer leidde tot het opstappen van deze of gene. Ook was de belangstelling van de leden zeer matig. In 1916 was het bestuur zo ontmoedigd door de algemene ledenvergadering dat overwogen werd op te stappen. Het toenmalig hoofd van de Mariaschool, de heer Pieper, wist de bestuursleden echter te overreden aan te blijven. De heer Veenstra ging voorop in de organisatie van de feestelijkheden rond het 900-jarig bestaan van Soest.

Uit de advertentiën:

"Uw vakantie wordt een feest als U voor 'n Japon of blouse bij Middelman bent geweest" Middelman

Het feestbestuur van 1929 met dhr. Veenstra (4^e van links)

Het bestuur onder zijn leiding was ook bijzonder actief in de organisatie van koninginfeesten. Menigmaal stond Veenstra op het bordes van paleis Soestdijk om namens zijn vereniging konin-

gin-moeder Emma geluk te wensen met haar verjaardag. Na haar dood heeft hij zich mede beijverd voor de totstandkoming van het Emma-monument tegenover de Oude Kerk.

De officiële ingebruikneming van het monument door koningin Wilhelmina heeft hij echter niet meer als voorzitter meegemaakt omdat hij in 1935 vervroegd is afgetreden wegens persoonlijke omstandigheden.

Nadat enige jaren als 'tussenpaus' notaris Dammers de VVV heeft geleid, werd het aanvoerderstokje overgenomen door de heer J.G.A. Batenburg die ook al sedert 1913 deel uitmaakte van het bestuur en o.a. secretaris en penningmeester was geweest.

Schakel

De heer Batenburg die sedert 1920 gemeentesecretaris was van Soest, vormde een belangrijke schakel tussen het gemeentebestuur (vooral de burgemeester) en het VVV bestuur. Zo iemand die dicht bij het vuur zat waar gemeentelijk beleid werd gemaakt had z'n voordelen, maar er werden ook wel eens vraagtekens gezet bij de mate waarin de VVV werd belemmerd in een gewenste onafhankelijke koers. En in de notulen valt soms een grotere terughoudendheid te bespeuren om de gemeente 'lastig te vallen' dan wellicht passend was voor een onafhankelijke koers.

Als bestuurslid heeft de heer Batenburg zich in het bijzonder beijverd voor de totstandkoming van een verkeershuis voor de VVV.

Uit de advertentiën:

"Helder gewasschen, gestreken en gevouwen is een sieraad voor de vrouwen" Wasscherij G. Teeken, 1941

Bestuur 8 juli 1956. Achterste rij v.l.n.r.: Goudriaan, Brouwer, Van de Brink, Van Harte, Waal. Voorste rij: Ter Horst, Scholtmeijer, Van den Arend, Elly Starreveld, Van den Bor (?)

In het jaar waarin hij de pensioengerechtigde leeftijd bereikte (1953) beëindigde hij ook het voorzitterschap van de VVV. Op dat moment was de financiële positie van de VVV door te hoog gegrepen ambities in de na-oorlogse periode (o.a. aanstelling directeur) benard.

Na zijn aftreden werd na een korte tussenperiode waarin de heer Oranje voorzitter was, de toenmalige wethouder van de gemeente, de heer Van den Arend voorzitter van de VVV. Daarmee werd feitelijk de nauwe band tussen het gemeentebestuur en de VVV gecontinueerd. Die band werd nog eens versterkt doordat

een ambtenaar, te weten de heer H.G. Scholtmeijer, inspecteur van politie, secretaris werd van de VVV. Dit duo vormde tot in de jaren zeventig het bestuurlijk gezicht van de VVV en vooral de secretaris had een belangrijke stem in het kapittel van de VVV. Niet iedereen was daarmee en met de activiteiten van de VVV ingenomen. Vanuit de in 1967 opgerichte kunstenaarsvereniging Artishock en in het bijzonder door het prominente lid daarvan de heer Jan Visser werd bij herhaling kritiek geuit op het bestuur van de VVV. Omdat Visser daarbij naar het oordeel van het bestuur en de ledenvergadering van de VVV de grenzen van fatsoen overtrad liep het conflict hoog op en werd Artishock het lidmaatschap ontnomen. Later werd de geschonden verhouding weer hersteld. Na het aftreden van de heren Van den Arend en Scholtmeijer in 1979, was het vooral de heer B.J. van Os die de kar in de jaren zeventig en tachtig met veel werklust en inventiviteit heeft getrokken. Na enkele jaren als secretaris te hebben gefunctioneerd werd hij in 1979 voorzitter.

Uit de advertentiën:

"De huurauto voor het verwende publiek" Boy-Tax, 1950

VVV Kantoor aan de Steenhoffstraat 9a

Onder zijn voorzitterschap is mede onder druk van gemeentelijke bezuinigingen een combinatie van de serviceverlening via de VVV met de voorlichtingsactiviteit van de gemeente tot stand gekomen. Als eerste voorlichtingsambtenaar van de gemeente Soest werd de link met de gemeente ook in de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw bestendig. Praktisch kreeg die link gestalte in de gezamenlijke huisvesting in een overigens pover gebouwtje. Onder het regime van Van Os groeide de jaarlijkse ambachtenmarkt aan de wieg waarvan hij had gestaan uit tot een groots evenement dat later werd ondergebracht in een zelfstandige stichting zoals dat ook met eerdere initiatieven van de VVV was gebeurd.

Onderdak

Uit de advertentiën:

'Neemt bij Uw bezoek aan ons mooi vliegdorp een doosje Soesterbergse vliegtuigjes mee' Banketbakkerij C. Top, 1950

Hoewel uit de benaming VVV - Vereniging voor Vreemdelingenverkeer, het hoofddoel van het ontstaan en bestaan kan worden afgeleid, stonden de feitelijke activiteiten zeker in de beginperiode lang niet altijd in dat teken.

Afgaande op notulen en andere beschikbare archiefstukken leek men zich met van alles en nog wat in de gemeente te bemoeien. Als hoofdtaak zag men vooral de zorg voor feesten, in het bijzonder die gerelateerd waren aan de leden van het Koninklijk Huis. De inspanningen voor het bevorderen van het vreemdelingenverkeer komen in de beginperiode nauwelijks uit de verf. Een passage uit de notulen van 29 april 1914, acht jaar na de oprichting van de vereniging spreekt in dat opzicht boekdelen

"Op voorstel van de heer Den Blik wordt na enige bespreking het raadzaam geacht, dit jaar eens een advertentie te plaatsen ten behoeve van het vreemdelingenverkeer. Onze vereniging deed op dit gebied de laatste jaren zo weinig, terwijl het toch haar hoofddoel is"

En 12 jaar verder was er nog niet zo veel vooruitgang. In de notulen van 25 februari 1926 staat vermeld:

"Tenslotte wordt de wenselijkheid uitgesproken tot een betere regeling te geraken met betrekking tot het vreemdelingenverkeer"

Verkeershuisje, 1929

Voor de volledigheid moet wel worden opgemerkt dat in 1922 de VVV een gids betreffende Soest uitbrengt. Over een vast onderkomen beschikte "Soest Vooruit" aanvankelijk niet. Bij de viering van 900 jaar Soest in 1929 liet het bestuur een model van een Soester boerenhuisje bouwen, dat gebruikt werd voor propaganda en als informatiecentrum voor de festiviteiten. In de volksmond kreeg het de naam "Het Verkeershuisje". Na het feest kocht een VVV-bestuurslid het huisje en plaatste het in zijn tuin. Het was de voorloper van een definitief verkeershuis.

In 1928 doet secretaris Batenburg een suggestie, zo blijkt uit de notulen van 28 februari:

"De secretaris (Batenburg) stelt voor te trachten op bescheiden wijze een verkeershuis in te richten waar steeds iemand aanwezig is voor het geven van inlichtingen en het voeren van correspondentie en verzenden van reclamemateriaal naar alle oorden des lands. Hij denkt een bijgebouw van het perceel van W. Verkerk (café Sport) te kunnen huren en voorlopig in te richten en thans ook iemand gevonden te hebben die tegen een bescheiden vergoeding bereid zou zijn de administratie op zich te nemen"

Nader onderzoek in de daarop volgende tijd wees uit dat het herstel van het gebouw dat de heer Batenburg op het oog had te duur zou worden. Er werden vervolgens plannen ontwikkeld om een

eigen gebouwtje op te richten op gemeentegrond. In de ledenvergadering van 5 mei 1930 werd een krediet beschikbaar gesteld van maximaal vijftieng duizend gulden.

In het voorjaar van 1931 stemde de gemeenteraad in met een voorstel van het college om daartoe een perceeltje grond aan de VVV te verhuren. De raad koos daarbij in tegenstelling tot het voorstel van het college voor een perceeltje grond tussen de spoorlijn en het gemeentehuis aan de Steenhoffstraat in plaats van de grond tegenover het gemeentehuis waar het rosarium was ingericht. Het kwam zelfs tot aanbesteding maar de gunning volgde niet. Wat de moeilijkheden precies zijn geweest kon uit de notulen niet worden achterhaald want daarin werd gesproken over "moeilijke tijdsomstandigheden".

Als oplossing kwam als een 'duvel uit het doosje' te voorschijn de inrichting van een tijdelijk verkeershuis in enkele kamers van het gemeentelijke pand Steenhoffstraat 6 voor de prijs van fl 25,- per maand. Op 30 juni 1931 werd het eerste verkeershuis geopend. De vreugde was echter van korte duur want in oktober 1931 kreeg het VVV bestuur de aanzegging de kamers in dat pand weer te ontruimen.

Tijdelijk vond men onderdak in het perceel Nieuwerhoekstraat 6 en naarstig ging men op zoek naar andere ruimte. In de bestuursvergadering van 16 december 1931 besloot men een advertentie te plaatsen in de lokale bladen voor het huren van kamers. Opvallender is echter de mededeling in de notulen "dat men het in verband met tijdsomstandigheden minder gewenst achtte de gemeente te verzoeken voor Soest een verkeershuis te bouwen"

In 1932 slaagde men er in een deel van het perceel van Weedestraat 4 (inmiddels afgebroken en vervangen door een sportkledingzaak) te huren voor het tijdelijk inrichten van het verkeershuis. In 1933 werd door architect Beekman bij de gemeente een ontwerp ingediend voor de bouw van kantoor- en wachtruimte tegenover het raadhuis. De gemeente dacht dat dit mogelijk geschikt zou zijn voor de VVV en benaderde het bestuur daarover. Het bestuur zag dit echter niet zitten en vroeg toen alsnog medewerking voor de oprichting van een gebouwtje naast het gemeentehuis. Het liep op niets uit.

Verkeershuis, Van Weedestraat 4

Uit de advertentiën:

'Als goud zo goed' N.V. Eerste
Baarnsche Luxe Broodbakkerij,
Soestdijk

Van Weedestraat 4

Hoewel in de jaren daarna het probleem om te beschikken over een goed verkeershuis regelmatig in de VVV-gelederen werd besproken zou men nog lang gebruik moeten maken van het perceel van Weedestraat 4.

Op 2 november 1948 deed het bestuur een nieuw verzoek aan de gemeenteraad om te besluiten naast het gemeentehuis een eenvoudig verkeershuis te bouwen en door er een wachtkamer voor de autobus aan te verbinden de firma Tensen te vragen aan de bouw bij te dragen.

Ontwerptekening verkeershuis

Uit de advertentiën:

*"U slaagt altijd en beter bij ons"
Woningbureau Holland-Indië*

Het duurde vervolgens daarna nog tot 1952 voordat er beweging in de zaak kwam. Die lange duur was een gevolg van een hardnekkige twist over de plaats voor een oorlogsmonument.

Op 30 juni 1952 ging de raad akkoord met de bouw van een verkeershuis op een plaats in het rosarium. De financiering moest echter worden verzorgd door de VVV die een renteloze lening aan de gemeente moest aanbieden van 7500 gulden. Na de bouw zou het gebouwtje dan worden verhuurd aan de VVV. Om de gelden bijeen te krijgen moest de VVV een obligatielening uitschrijven in stukken van nominaal vijf en twintig gulden.

Nog even dreigde het mis te gaan want de laagste inschrijver trok zich terug omdat hij zich vergist had. Uiteindelijk is het gebouwtje gebouwd door de firma Mets van de Korte Brinkweg te Soest. Op 8 juni kon de heer Batenburg als voorzitter zijn VVV werk feitelijk af sluiten door burgemeester Bentinck uit te nodigen het nieuwe verkeershuis te openen (zie foto).

De heren Bentinck en Batenburg

VVV Kantoor aan de Steenhoffstraat 9a

De VVV heeft een deel van het verkeershuis gedurende een ruime periode kunnen onderverhuren aan een reisbureau. Na het wegvallen van de opbrengst uit de onderverhuur ontstond er een financieel gat. Uiteindelijk werd ter dekking van dit gat de huisvesting van de VVV gecombineerd met de huisvesting van de afdeling voorlichting van de gemeente. Dat duurde tot aan de ingebruikneming van het nieuwe gemeentehuis in 1990. Vervolgens ontstond er een combinatie van ANWB en VVV tot dat in 2000 het nieuwe gebouw werd gerealiseerd waarin de VVV thans is gehuisvest.

VVV anno 2006

Het zeskantige onderkomen van de Soester VVV tegenover het Oude Raadhuis, dat gedeeld wordt met de Wereldwinkel, is een druk bezochte plek in het dorp. Eén van de bezoekers op een voorjaarsdag in maart 2006 is mevrouw Reurink uit Soest. Ze koopt enkele VVV-cadeaubonnen en wil geïnformeerd worden over de mogelijkheden om in Drente een huisje te huren. Voor VVV-medewerkster Simone Abdoelhak is het een fluitje van een cent om aan de wensen van de klant te voldoen. Behulpzaam en vriendelijk wordt de klant geholpen. Mevrouw Reurink is een tevreden bezoeker: "Ik vind het vooral makkelijk dat de VVV er is. Als ik met mijn vriendin een uitstapje wil maken loop ik even binnen."

De medewerkers krijgen een grote diversiteit aan vragen voorgeschoteld. Anja Kramer: "Je bent soms Riagg en informatiecentrum tegelijk." De VVV-service bestaat anno 2006 uit de verkoop van entreebewijzen, wandel- en fietsroutes, cadeaubonnen en het organiseren van excursies op het landgoed De Paltz en door de Kerkebuurt en uit het beantwoorden van een veelheid aan vragen. Vakantiegangers die verblijven op het Eekhoornnest of op Kings Home komen vragen 'wat er te doen is in Soest' en handelaren bellen om te informeren naar de datum van de Oude Ambachtenmarkt. Grappige en verrassende vragen en opmerkingen zijn er ook. Zo vroeg iemand of je bij een tochtje met de Fietsboot moet reserveren als je de auto mee wilt nemen en bij het huwelijk van Prins Willem Alexander wilde een beller weten hoe laat de televisie-uitzending van de huwelijksvoltrekking zou plaatsvinden. "Soms ben je een vertaling van het telefoonboek. Als mensen niet weten waar ze moeten zijn, bellen ze ons. Er wordt gevraagd wanneer er kermis in Soest of de Petersbaan open is en welke buslijnen er zijn." In de loop der jaren is de dienstverlening sterk veranderd. Vroeger was er een intensiever contact met de middenstand en werden er regelmatig opvallende activiteiten georganiseerd. Anno 2006 heeft het samengaan met de ANWB het verkeershuis meer het karakter gegeven van een toeristische winkel, waar o.a. kleding, schoeisel en navigatieapparatuur te verkrijgen zijn. Manager Carla van Asten: "VVV en ANWB profiteren van elkaars sterke punten. Persoonlijke betrokkenheid is onze kracht. Over 100 jaar is het VVV er nog!"

Verkeershuis, anno 2006

Uit de advertentiën:

*"Weest vooral in deze tijd zuinig op
Uw schoenen" A. Brons, 1941*

Medewerkers VVV, anno 2006

Bronnen

- *) Amersfoortse Courant, augustus 1950
- *) Soester Courant: "Verdwenen Soest hervonden", 2000-12-28, 2004-04-28, 2004-04-15 door Gijs van Brummelen
- *) Notulen en jaarverslagen "Soest Vooruit"
- *) Soester Courant, 6 en 10 juli 1956, 28 februari 1958
- *) Fotoplakboeken en schriften met krantenknipsels
- *) VVV-gids, 1931
- *) Geïllustreerde Gids met wandelkaart voor Soest, Soestdijk Soesterberg. Uitgegeven door "Soest Vooruit", 1922
- *) Folder "Soest", ± 1948
- *) Beschrijving van het pension "Vredehof"
- *) Gids "Soesterbergs Bloei"
- *) Fotoarchief gemeente Soest
- *) Gidsen: 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1941, 1950
- *) Fotoarchief mevrouw E. Dobben-Starreveld
- *) Brieven aan in buitenland wonende Soesters
- *) "100 jaar VVV" door Jan Schipper, ISBN 90-5844-051-6, Uitgeverij ToerBoek bv

Colofon

Initiatief
Stichting 100 jaar VVV Soest

Teksten
Wim de Kam, Hans Kruiswijk

Afbeeldingen en documentatie
Archief gemeente Soest

Redactie, interviews en foto's
Hans Kruiswijk

Opmaak
Drukkerij ESED BV
(Linda Hilhorst)

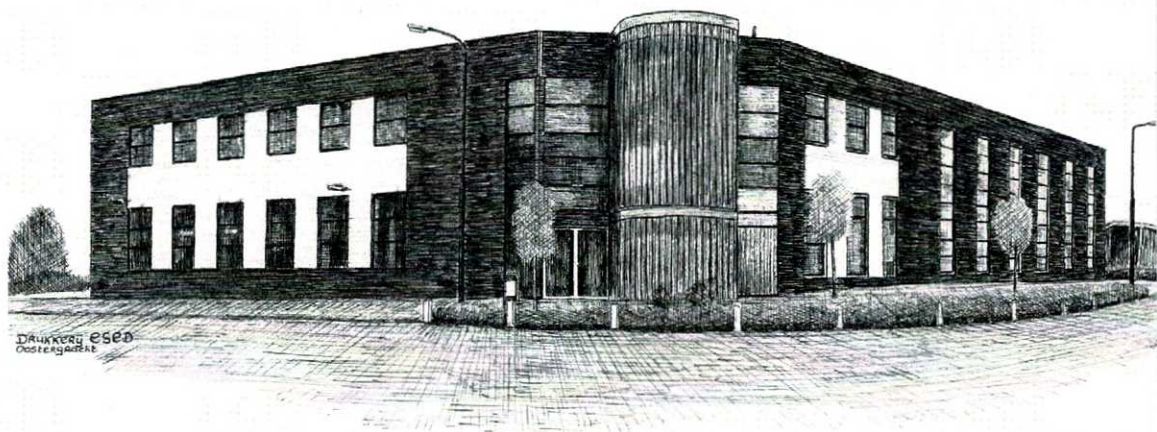
Druk
Drukkerij ESED BV

"Van Zoys tot Soest" is een
uitgave van de Historische
Vereniging Soest

De samenstellers danken de
volgende personen voor hun
medewerking en het beschikbaar
stellen van informatie- en fotomateriaal: Elly
Dobben-Starreveld, Juul van
de Poll, Joop Piekema, Henk
Gerth, Cees Vos, Piet Ekel,
Anja Kramer, Simone Abdoel-
hak, Elsbeth Meijwes en het
Prins Bernard Cultuurfonds.

© 2006

EERSTE SOESTER ELECTRISCHE DRUKKERIJ

Ontwikkelingen met de tijd

Levertijden moeten korter, de service sneller, de kwaliteit hoger. De wens van de klant gaat met de tijd mee en drukkerij E.S.E.D. B.V. doet dit ook.

Zo is dit jubileumboekje vervaardigd op het digitaal printstation van E.S.E.D. Een jonge techniek die een hoge kwaliteit aflevert en een korte levertijd biedt.

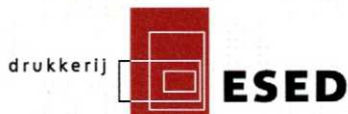
In de vertrouwde offset levert E.S.E.D. drukwerk zoals huisstijlen, acceptgiro's, stickers, werkbonnen en brochures.

De mogelijkheden

Naast het familie en zakelijk drukwerk verzorgt E.S.E.D. ook:

- * zwart-witprinten en -kopiëren
- * kleurprinten en -kopiëren
- * CD's dupliceren
- * inbinden
- * plastificeren
- * mailings

Tevens kunnen wij in onze afwerking stansen, lijmen, hechten, lamineren, boren en nieten.

E.S.E.D. B.V. Postbus 200 3760 AE Soest
T 035 - 609 16 90 F 035 - 602 52 56 | www.esed.nl E info@esed.nl